

kultur

Kulturchef: Åsa Linderborg tel: 08-51 42 47 55
Redaktionssekreterare: Helena Bergstrand tel: 08-51 42 42 28
Annonser: tel 08-725 20 00 **Adress:** Aftonbladet 105 18 Stockholm
E-post: kultur@aftonbladet.se **Internet:** www.aftonbladet.se

Dagens

■ ... **Pridevaggan**

Örebro

För exakt 40 år sedan arrangerade Gay Power Club den första pride-demonstrationen i Sverige.

» **STREET ART 1** Ett par veckor framåt ordnar den danska auktionsfirman Lauritz en graffiti- och gatukonstutställning i Slakthusområdet i Stockholm.

Trots att det är en liten auktionsvisning som inhuserats på en nattklubb, är graffitiutställningar av format så sällsynta, att det är något av en händelse. Här finns nämligen stora namn från graffiti-historien på väggen.

Graffitiens gudfader **Seen** har målat en hackspett (utropspris 200 000 kr). Litografier av **Dondi** säljs för dryga tusenlappen. **Jean-Michel Basquiat** finns representerad med några flyers

Nedmonteringen tar

från en utställning i Stockholm 1983 (10 000 kr styck). Här finns affischer av **OBEY**, den svenske pionjären **Akay**, kändisar som **NUG**, **Burgos** och **Ikaroz**. Namn som imponerar på de flesta sprayfärgsfantaster även om verken inte direkt är deras bästa. Hälften av målingarna har lämnats in av konstnärerna själva, resten av samlare.

Gatukonsten rimmar bra med Lauritz varumärke, förklarar en representant för bolaget.

Konstauktioner ska vara folkliga, och vad är mer folkligt än gatukonst?

Det är just det som är problemet.

Den är folklig eftersom den befinner sig ute bland folk. Men när samlare monterar ner konsten och säljer den så blir den inte särskilt folklig längre. Och det är bara problem nummer ett. Strax innan vernissagen flaggar en kännare för att

Foto: THINKSTOCK

Åsa LINDERBORG

Fördummande lojalitet

Gorkijparken den 9 maj. Ryssarna firar segern över nazismen och Moskvas gröna lunga fylls av krigsveteraner – det finns fortfarande 650 000 i livet – iklädda grå kostym eller dräktkjol och medaljer från skuldran ner till höften.

Det är 66 år sedan 27 miljoner sovjetmedborgare dödade i andra världskriget. Så högt var priset för att befria världen från Tredje riket. På Röda torget triumferar den sedvanliga militärparaden med kärnvapenkrigsspetsar från 70-talet, men i Gorkijparken finns inget sånt. Här hedrar ryssarna, rosiga och glada, de överlevande och stupade med dragspelsmusik, gröt och nejlikor.

Jag har, trots mitt halvryska ursprung, inte varit i Moskva sedan 1985. Då tyckte jag inte om staden, kanske för att jag som tonåring med ett osmält ideologiskt arv kände nåt slags ansvar för "realsocialismens" huvudsäte. Nu är jag här för att föreläsa om kulturjournalistik på universitetet, och jag kapitulerar fullständigt – trots att landet fortfarande brottas med minst lika stora och bara delvis andra problem. (Ett lyxproblem är bolsjojensemblens förfall.)

Det är krigsveteranerna i Gorkijparken som väcker mina känslor, även om varje krig är komplicerat. Övergrepp begås av alla arméer, men hur skulle Europa sett ut om inte de här människorna offrat allt de hade i kampen mot Hitler?

Tillbaka på hotellet tittar jag på CNN. Vi bor på Hilton Leningradskaja som ligger i en av Stalins "sju systrar". Det är ett kulturkonserverat skrytbygge från 1954 som lika gärna kunnat vara ritat hundra år tidigare och kongenialt illustrerar den stagnerade revolutionen. Huset för den sovjetiska nomenklaturen byggdes samtidigt som Elvis snurrade på skivspelarna och Bob Dylan lärde sig stämma gitarren.

På tv-skärmen möts jag av amerikaner som jublar över Usama bin Ladins död. Jag känner respekt för deras – visserligen naiva – lättnad, men skräms av journalisternas tanklösa lojalitet med den krigiska USA-nationalismen. Samma fördummande lojalitet ger svenska ledarsidor prov på. Viljan att till varje pris solidariser sig med USA gör att man hyllar ett politiskt mord som ingalunda kommer göra världen tryggare. Genom såna metoder perforeras den rättsstat man säger sig vilja skydda.

Mina tankar zappar mellan Gorkijparken och CNN:s bilder på en loppig talibanledare som tittar på olika nyhetsinslag om sig själv. Varför anses nationalismen vara något fullt i alla andra fall utom det amerikanska? Vi ryser när vi ser ryssar eller palestinier vifta med flaggor och sjalar, men inte när vi ser stjärnbanneret på en stridsvagn som rullar över Afghanistan.

Jag minns hur jag själv en gång försvarade en annan ockupation av det där landet. Fördummande lojalitet är inget som utmärker enbart "den västerländska civilisationens" hejdukar.

Nästa vecka: Ulrika Kärnborg

"Testament".

Foto: DORO TUCH

"Das Werk".

Foto: KLAUS LEFEBVRE

"Der Kirschgarten".

Foto: SEBASTIAN HOPPE

"Don Carlos".

Man kan testa att göra sin egen graffiti på Branderburger Tor just nu. Bredvid tolv informationsstånd om EU står en liten murkopia i gips. Vattenfärg och pensel går att hyra för en euro. Det är kö. Ingen löpsedelsrubrik kanske, bara en vink om att Berlin 2011 trivs bra också under ordinär, lätt tontig, europeisk vardagsglobalisering.

Man kan till och med fantisera om detta som en ny stor samtidsdröm. Staden som varit projektyta för hela Europas behov av trasvilsen anarkourbanitet och ett bearbetningsmaskineri för 1900-talshistoria, vill nu vara som alla andra ett tag. I lugn och ro dricka sin chailatte och dra in lite pengar.

Jag tänker på det där under årets upplaga av Theatertreffen. Den Köln-födda regissören **Karins Henkles** uppsättning av *Körsbärsträdgården* är, om man så vill, en lek med normalisering. Fru Ranevskaja och hennes utfattiga akrobatiska släkt står

Berlin

Jenny Teleman om tysk teater, lågpristegel, blod och ukelele

inför konkurs och utplåning, ett utdansat, sextigt, slitet gyckelsällskap som inte orkar gyckla mer. På den svarta jorden knirrar fortfarande en pytteliten cirkusscen där vitsminkade aristokratiska rester försöker flirta och skåla som förr, men den bara stannar.

När så den nya tidens man Lopachin till slut ersatt trädgården blir det med stora präktiga avtorkningsbara neonblommor. En lösning som påminner om den kända arkitektur av anonymt lågpristegel som fyller kvarter efter kvarter av nya Berlin. Stabilt och blinkande, praktiskt och lönsamt

är projektet. Men det ekar tomt om hans fest, champagnen står odrucken och den sköra cirkusmanegen blev platt under den nya scenografien.

Samtidigt i Kreuzberg, stadsdelen som håller hårt på sin alternativa sjörövarattityd, pågår fadersuppror. Fast ett uppror är det inte. *Testament* av teaterkollektivet She She Pop från Hamburg vill ställa några rätt sansade frågor om fadersrelationer. Kung Lears halsstarriga kärlekskrav har fått fyra sjuttioalister att be sina egna vanliga pappor om en scenuppgörelse.

- Är det okej om du inte får